EVROPSKÁ
KOMISE

V Bruselu dne 4.6.2025
COM(2025) 606 final

Doporučení pro

DOPORUČENÍ RADY,

kterým se Finsku povoluje odchýlit se od maximálních temp růstu čistých výdajů stanovených Radou podle nařízení (EU) 2024/1263
(aktivace národní únikové doložky)

Doporučení pro

DOPORUČENÍ RADY,

kterým se Finsku povoluje odchýlit se od maximálních temp růstu čistých výdajů stanovených Radou podle nařízení (EU) 2024/1263 (aktivace národní únikové doložky)

RADA EVROPSKÉ UNIE,

s ohledem na Smlouvu o fungování Evropské unie, a zejména na článek 121 této smlouvy,

s ohledem na nařízení (EU) 2024/1263, a zejména na článek 26 uvedeného nařízení,

s ohledem na doporučení Evropské komise,

vzhledem k těmto důvodům:

(1) Základními prvky reformovaného rámce EU pro správu ekonomických záležitostí jsou nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2024/1263 o účinné koordinaci hospodářských politik a mnohostranném rozpočtovém dohledu[1] spolu s pozměněným nařízením (ES) č. 1467/97 o urychlení a vyjasnění postupu při nadměrném schodku[2] a pozměněnou směrnicí Rady 2011/85/EU o rozpočtových rámcích členských států[3]. Cílem rámce je zajistit udržitelnost veřejného dluhu a udržitelný a inkluzivní růst prostřednictvím reforem a investic. Rámec podporuje odpovědnost členských států, zaměřuje se na střednědobý horizont a zavádí účinné a soudržné vymáhání pravidel.

(2) Maximální tempa růstu čistých výdajů stanovená v doporučení Rady v souladu s čl. 17 odst. 1 nebo článkem 19 nařízení (EU) 2024/1263 jsou jedinou operativní referenční hodnotou pro každoroční dohled nad rozpočtem každého členského státu a jsou ústředním bodem nového rámce správy ekonomických záležitostí. Maximální tempa růstu čistých výdajů podle uvedeného doporučení Rady stanoví čtyřleté nebo pětileté rozpočtové omezení, které je založeno na čtyřletém období korekce, jež může být případně prodlouženo o nejvýše tři roky.

(3) V souladu s článkem 26 nařízení (EU) 2024/1263 tento rámec poskytuje flexibilitu při uplatňování pravidel v případě výjimečných okolností mimo kontrolu členského státu, které mají významný dopad na veřejné finance. V takovém případě může Rada na žádost členského státu a na základě doporučení Komise založeného na analýze této žádosti do čtyř týdnů od přijetí daného doporučení Komise přijmout doporučení, kterým určitému členskému státu umožní odchýlit se od maximálních temp růstu čistých výdajů stanovených Radou, pokud i) výjimečné okolnosti mimo kontrolu tohoto členského státu, ii) mají významný dopad na jeho veřejné finance, a iii)

---

1 Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2024/1263 ze dne 29. dubna 2024 o účinné koordinaci hospodářských politik a mnohostranném rozpočtovém dohledu a o zrušení nařízení Rady (ES) č. 1466/97 (Úř. věst. L, 2024/1263, 30.4.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1263/oj).

2 Nařízení Rady (ES) č. 1467/97 ze dne 7. července 1997 o urychlení a vyjasnění postupu při nadměrném schodku (Úř. věst. L 209, 2.8.1997, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/1997/1467/2024-04-30).

3 Směrnice Rady 2011/85/EU ze dne 8. listopadu 2011 o požadavcích na rozpočtové rámce členských států (Úř. věst. L 306, 23.11.2011, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2011/85/2024-04-30).

za předpokladu, že tato odchylka ve střednědobém horizontu neohrozí udržitelnost veřejných financí. Rada tuto odchylku časově omezí.

(4) Hlavy států a předsedové vlád se na zasedání ve Versailles ve dnech 10. a 11. března 2022 zavázali, že s ohledem na ruskou vojenskou agresi vůči Ukrajině zvýší obranné schopnosti Evropy. Tento cíl byl zopakován ve Strategickém kompasu pro bezpečnost a obranu. Evropská rada ve svých závěrech o evropské obraně ze dne 6. března 2025 uvítala záměr Komise doporučit jakožto bezprostřední opatření koordinovanou aktivaci národní únikové doložky v rámci Paktu o stabilitě a růstu.

(5) Komise ve svém sdělení ze dne 19. března 2025[4] vyzvala všechny členské státy, aby v zájmu maximalizace dopadu na obranné schopnosti EU ve vzájemné koordinaci využily flexibilitu, kterou jim národní úniková doložka poskytuje. Cílem flexibility je usnadnit trvalý přechod k vyšším úrovním výdajů na obranu. Ve sdělení se uvádí, že aktivace národní únikové doložky by členským státům umožnila odchýlit se od maximálních temp růstu čistých výdajů stanovených Radou při schvalování národních střednědobých fiskálně-strukturálních plánů nebo při stanovení nápravné dráhy v rámci postupu při nadměrném schodku v rozsahu, v němž je taková odchylka odůvodněna navýšením výdajů na obranu ve srovnání s referenčním rokem, a s tím, že roční překročení do roku 2028 nebude vyšší než 1,5 % HDP. Na vyšší hodnoty by se vztahovalo běžné posouzení souladu. Takto stanovený maximální limit je nezbytný proto, aby nedošlo k ohrožení fiskální udržitelnosti a zároveň se využití flexibility při navyšování výdajů na obranu umožnilo všem členským státům. O přesné částce bude rozhodnuto, jakmile budou k dispozici výsledné údaje, aby se zajistilo, že se dodatečná flexibilita využívá pouze pro zamýšlený účel.

(6) Doporučení Rady ze dne 21. ledna 2025[5] schválilo dráhu čistých výdajů Finska.

(7) Dne 30. dubna 2025 předložilo Finsko Radě a Komisi žádost o aktivaci národní únikové doložky.

(8) Finsko ve své žádosti uvádí, že v souvislosti se zvýšeným geopolitickým napětím představuje pokračující ruská vojenská agrese vůči Ukrajině a s ní spojené ohrožení evropské bezpečnosti pro Unii existenční výzvu, která vyžaduje výrazné zvýšení výdajů na obranu. Tato situace představuje výjimečnou okolnost mimo kontrolu jednotlivých členských států.

(9) Finsko ve své žádosti uvádí údaje o celkových výdajích na obranu (tabulka 1). Kromě toho Finsko uznává, že jeho střednědobý plán již zahrnuje výrazné zvýšení výdajů na obranu v nadcházejících letech. Zvýšení výdajů na obranu má proto zásadní dopad na veřejné finance Finska.

Tabulka 1: Celkové výdaje na obranu ve Finsku

[4] Sdělení Komise C(2025) 2000 final ze dne 19. března 2025.

[5] Doporučení Rady ze dne 21. ledna 2025, kterým se schvaluje národní střednědobý fiskálně-strukturální plán Finska (Úř. věst. C, C/2025/656, 10.2.2025, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/656/oj).

	2021 a	2022 a	2023 a	2024 b	2025 c
Celkové výdaje vládních institucí na obranu (% HDP)	1,2	1,2	1,4	1,6	2,1

Zdroj: a: Eurostat; b: informace, které Finsko poskytlo Radě a Komisi.

(10) Finsko odhaduje, že zvýšení celkových výdajů na obranu v poměru k HDP od roku 2021 do roku 2025 bude v řádu 0,9 procentního bodu, a povede tak ke zhoršení salda veřejných financí a zvýšení veřejného dluhu.

(11) Za jinak stejných podmínek se zvýšení výdajů během období, na které se vztahuje národní úniková doložka, projeví vyšším veřejným dluhem a vyšším schodkem na konci daného období. Orientační projekce Komise, které vycházejí z předpokladu, že využití plného zvýšení veřejných výdajů povoleného tímto doporučením bude do roku 2028 lineární, naznačují, že poměr schodku k HDP a poměr veřejného dluhu k HDP by v roce 2028 byly o 2,1 p. b. a 4,4 p. b. vyšší, než kdyby čisté výdaje rostly v souladu s dráhou stanovenou v doporučení Rady C/2025/656. Po skončení období aktivace národní únikové doložky by pak pravděpodobně bylo nutné provést dodatečnou fiskální korekci, která by zajistila splnění podmínek fiskálního rámce, včetně setrvání míry zadlužení na věrohodně sestupné dráze, případně jejího uvedení na tuto dráhu, nebo zachování této míry na obezřetné úrovni pod 60 % HDP ve střednědobém horizontu a udržení schodku pod úrovní 3 % HDP nebo jeho snížení pod tuto úroveň a jeho zachování pod touto referenční hodnotou ve střednědobém horizontu. Finsko uznává, že do budoucna mohou strukturálně vyšší výdaje na obranu vyžadovat politická opatření k zachování fiskální udržitelnosti a dodržení fiskálních pravidel ve střednědobém horizontu.

(12) Při stanovení dráhy čistých výdajů Radou bylo zohledněno ochranné opatření pro udržitelnost dluhu a ochranné opatření pro odolnost schodku podle článků 7 a 8 nařízení (EU) 2024/1263. Výpočet povolené odchylky by měl být očištěn o dopad ochranného opatření pro udržitelnost dluhu a ochranného opatření pro odolnost schodku. Tato ochranná opatření byla zavedena nařízením (EU) 2024/1263 s cílem zajistit, aby členské státy prováděly minimální fiskální korekci, a mohou být přísnější než to, co vyžaduje přístup založený na udržitelnosti. Nezohlednění těchto opatření při rozhodování o flexibilitě, kterou lze poskytnout během aktivace národní únikové doložky, zajistí, že podmínka udržitelnosti národní únikové doložky bude uplatňována stejným způsobem na všechny členské státy. Podle Komise by maximální tempa růstu čistých výdajů stanovená Radou byla po očištění o dopad ochranného opatření pro udržitelnost dluhu a ochranného opatření pro odolnost schodku taková, jak je uvedeno v tabulce 2.

Tabulka 2: Maximální růst čistých výdajů

s ochranným opatřením pro udržitelnost dluhu a ochranným opatřením pro odolnost schodku a bez nich

(roční a kumulativní tempo růstu v nominálním vyjádření)

	2025	2026	2027	2028
Doporučení Rady, kterým se schvaluje národní střednědobý fiskálně-strukturální plán Finska a)				

	Ročně	1,6	1,9	2,6	2,6
	Kumulativně (*)	5,3	7,4	10,1	13,0
Očištěno o dopad ochranného opatření pro udržitelnost dluhu a ochranného opatření pro odolnost schodku (b)					
	Ročně	2,6	2,7	2,7	2,8
	Kumulativně (*)	6,4	9,2	12,2	15,2
(*) Kumulativní tempo růstu je vypočteno vůči základnímu roku 2023.					

Zdroj: a) doporučení Rady ze dne 21. ledna 2025, kterým se schvaluje národní střednědobý fiskálně-strukturální plán Finska, b) údaje poskytnuté Komisí.

(13) Údaje o veřejných výdajích na obranu sestavují a zveřejňují národní statistické úřady a Eurostat podle Mezinárodní klasifikace funkcí vládních institucí (COFOG)[6] v rámci Evropského systému národních účtů (ESA2010)[7]. Tyto údaje jsou vhodné pro posouzení dopadu výdajů na obranu na schodek veřejných financí, dluh, čisté výdaje a související pojmy. Eurostat zavede v úzké spolupráci s národními statistickými úřady proces shromažďování údajů. Výchozím bodem by měly být kategorie podle COFOG oddílu Obrana, přičemž by měla být vzata v úvahu definice NATO a zachována možnost řešit anomálie, které by mohly být způsobeny rozdíly v příslušných systémech každoročního podávání zpráv. Proces shromažďování údajů musí být sladěn se lhůtami pro podávání zpráv v rámci postupu při nadměrném schodku.

(14) Navíc k plnění některých smluv na vojenské vybavení, které budou podepsány během období aktivace národní únikové doložky, může dojít později, což může mít dopad na veřejné finance až po skončení období aktivace doložky. Aby se tato možnost zohlednila, měla by se flexibilita poskytnutá v rámci národní únikové doložky vztahovat rovněž na výdaje na obranu spojené s pozdějším plněním za předpokladu, že příslušné smlouvy byly podepsány během období aktivace doložky a že tyto odložené výdaje na obranu zůstanou pod výše uvedeným celkovým limitem.

(15) Výdaje financované z půjček poskytnutých v rámci nového nástroje Bezpečnostní akce pro Evropu (SAFE)[8] na posílení evropského obranného průmyslu by měly na výše uvedenou flexibilitu nárok automaticky. Za tímto účelem by členské státy Eurostatu vykazovaly veškeré výdaje na obranu uskutečněné v rámci nástroje SAFE v kategoriích „obranné produkty“ a „jiné produkty pro obranné účely“, jak jsou definovány v návrhu nařízení, kterým se zřizuje nástroj SAFE.

(16) Tímto doporučením se nemění definice schodku veřejných financí, dluhu a čistých výdajů a souvisejících pojmů. Údaje týkající se těchto pojmů má Finsko sestavovat a vykazovat v souladu s nařízeními (EU) 2024/1263, č. 479/2009 a č. 549/2013,

6 Manual on sources and methods for the compilation of COFOG statistics — Classification of the Functions of Government (COFOG) — vydání z roku 2019.

7 Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 549/2013 (Úř. věst. L 174, 26.6.2013, s. 1).

8 Nařízení Rady (EU) 2025/…, kterým se zřizuje nástroj Bezpečnostní akce pro Evropu (SAFE) prostřednictvím posílení evropského obranného průmyslu.

DOPORUČUJE:

1. V období 2025–2028 je Finsku povoleno odchýlit se od maximálních temp růstu čistých výdajů stanovených v doporučení Rady C/2025/656[9] a překročit je v takovém rozsahu, aby čisté výdaje přesahující tato maximální tempa růstu nebyly vyšší než součet

a) i) zvýšení výdajů na obranu v procentech HDP od roku 2021; ii) za předpokladu, že odchylka přesahující maximální tempa růstu čistých výdajů nepřekročí 1,5 % HDP.

b) dopadu ochranného opatření pro udržitelnost dluhu a ochranného opatření pro odolnost schodku podle článků 7 a 8 nařízení (EU) 2024/1263 na maximální tempa růstu čistých výdajů.

2. V letech po roce 2028 se Finsko může stále odchylovat od maximálních temp růstu čistých výdajů stanovených doporučením Rady v souladu s články 17 nebo 19 nařízení (EU) 2024/1263 a překročit je v rozsahu, v jakém čisté výdaje přesahující tato maximální tempa růstu souvisejí s dodávkami vojenského vybavení, na něž byly uzavřeny smlouvy před koncem roku 2028, a zůstávají pod výše uvedeným celkovým limitem.

3. V souladu s čl. 22 odst. 7 nařízení (EU) 2024/1263 nebudou odchylky od maximálních temp růstu čistých výdajů stanovených Radou, které jsou tímto doporučením povoleny, zaznamenány na kontrolním účtu Finska jako debety.

4. V zájmu zajištění správného zaznamenání dodatečných výdajů Finsko zahrne skutečné a plánované údaje o celkových výdajích na obranu (COFOG oddíl 02) a investicích do obrany (COFOG oddíl 02 P.51) a veškerých výdajích, jež mají být financovány z půjček SAFE, které nejsou zahrnuty v COFOG-02:

a) pro roky T-4, T-3, T-2 a T-1 (s tím, že rokem T je běžný rok) do zpráv podávaných Komisi (Eurostatu) v souladu s nařízením Rady (EU) č. 479/2009;

b) pro roky 2021 až rok T (běžný rok) do národních střednědobých fiskálně-strukturálních plánů a do ročních zpráv o pokroku v souladu s čl. 11 odst. 1 a článkem 15 a čl. 21 odst. 1 nařízení (EU) 2024/1263;

c) pro roky T (běžný rok) a T+1 do návrhů rozpočtových plánů v souladu s nařízením (EU) č. 472/2013.

[9] Doporučení Rady ze dne 21. ledna 2025, kterým se schvaluje národní střednědobý fiskálně-strukturální plán Finska (Úř. věst. C, C/2025/656, 10.2.2025, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/656/oj).

Toto doporučení je určeno Finsku.

V Bruselu dne

Za Radu
předseda